

Pletfjerning - Gode råd om pletfjerning

Gode råd om pletfjerning

Gode råd savnes når mælken, saften, kaffen eller andet spildes på tøj, møbler eller gulvtæpper. Børnefamilier især, ved sikkert, hvor hurtigt pletter af den ene eller anden slags forekommer og hvor svære, de kan være at få af ! Vi har derfor sammensat nogle gode råd, der fortæller, hvordan nogle af de mest almindelige pletter fjernes på en rigtig og nem måde.

- * Benyt altid hvide stofklude.
- * Benyt altid det korrekte pletfjerningsmiddel.
- * Afprøv altid først pletfjerningsmidlet et sted, som ikke er synligt.
- * Fjern pletten så hurtigt muligt.
- * Brug altid så lidt pletfjerningsmiddel som muligt. Bruges der for meget opløses og fortyndes fedtpletten, som suges ud, og render eller skjolder forekommer.
- * Brug altid et sugende stofunderlag på et plant fast bord.
- * Rens så vidt muligt fra stoffets bagside.
- * Indgnid pletfjerningsmidlet til området er tørt.
- * Fugt rundt om pletten med rensedmidlet for at undgå skjolder.
- * Pletter, der indeholder faste stoffer (sort smøreolie, læbestift o.a.) trykkes igennem fra bagsiden - Pletten skal ud, samme vej, som den er kommet ind.
- * Fjern altid pletten inden vask med et vaskemiddel.

Blod

Friske blodpletter fjernes med koldt vand. Aldrig med varmt, så vil blodet stivne som æggehvite, og besværliggøre affjerningen. Til indtørret blod anvendes en 10% Oxalsyre-opløsning.

Cacao

Mælkens kasein (ostehof) binder pletten både i cacao og drikkechokolade. Ved indtørring dannes en benagtig hinde henover farvestoffet, som gør det umuligt at få pletten af i vask. Kaseinet skal først opløses, og det sker ved at fugte pletten med vand og gnide den omhyggeligt med et håndopvaskemiddel.

Du har måske hørt, at man også kan bruge Boraks, som er effektivt til formålet, men stoffet anses for at være reproduktionsskadeligt i Miljøstyrelsen. Produktet er p.t.lovligt at sælge.

Chokolade

Fjernes bedst med speciel fedtrensemiddel. Et håndopvaskemiddel kan bruges.

Fedt og Olie

Benyt Isopropylalkohol både til stoffet og hænderne. Acetone og Rensebenzin kan også bruges til at fjerne fedt og olie. Ligesom det fjerner pletter af stearin, paraffin, harpiks og læbestift. Harpiks kan også fjernes med Grundrens.

Fedt på læder

Gnid stedet med tør Oxalsyre (anvend en blød klud). Talkum varmes på en ske og lægges på pletten.

Flødeskum

Først duppes den indtørrede plet et fedtopløsende middel, hvorved fedtet fjernes. Når pletten

er tør, behandles den som mælkeplet. Fugt med vand, indgnid med boraks og vask med vaskemiddel efter ca. 5 min. Frisk flødeskum skraber man af og renser- med spyt (uden flødeskum i).

Frugtpletter

Pletter af røde frugter på hvidt stof kan bleges med brintoverilte og evt. dryppes pletten direkte med nogle dråber salmiakspiritus. Der er en mindre risiko ved farvede stoffer. Ofte kan røde frugtpletter vaskes af i selvvirkende hvidevaskemidler. Frugtsaft fra blomme, vindruer, banan, appelsin o.s.v. er vanskeligere at fjerne. Pletten er ikke tydelig, men saften ilter og bliver fra næsten farveløs til lyse-brun og senere til mørkebrun. Er skaden sket, fugter man med vand og gnider med en citron-syrekrystal - Igen vand og igen citronsyre og derefter vaskes med lidt sæbevand for at neutralisere syren. Ellers kan pletten gnides væk med 1 del citronsyre og 9 dele vand. Er pletten tør opblødes den med Glycerin i en trækketid på ca. 10 timer.

Gammelt råd: Husk altid- og lær børnene det- at når man spilder farveløs frugtsaft på tøjet, så spytter man på det. Spyt indeholder enzymet ptyalin, der forhindrer iltning og pletdannelse - men spyttet må naturligvis ikke indeholde frugtsaft. Frugt og saft fjernes med 10%-opløsning af Citronsyre.

Græs

En blanding af 1 del Salmiakspiritus 25%, blandes med 1 del Denatureret Sprit og 3 dele lunkent vand, som indgnides til pletten er forsvundet.

Mælkebøtte

Her benyttes Rensebenzin.

Honning

Her benyttes lunkent vand, som opløser sukkeret.

Iscreme

Friske pletter fjernes vand. Indtørrede pletter med et håndopvaskemiddel.

Jordbærpletter

Kan fjernes som frugtpletter eller med natriumdithionit (pas på! Natriumdithionit er et blegemiddel – bruges altså ikke til kulørte tekstiler).

Kaffe

Garvesyre i kaffe binder farvestoffet. En plet gnides omhyggeligt ind med glycerin, eventuelt på begge sider af stoffet. Glycerinen destruerer (opløser) garvesyren i løbet af 10-12 timer og der afvaskes med vand og sæbe. Et gulvtæppet bør indgnides, så glycerinen kommer i forbindelse med hver enkelt tråd.

Klistermærker

Her benyttes Acetone, som er specielt velegnet. Acetone fjerner også Celluloselak, plastic- og celluloselim samt læderfarver.

Kugle - og spritpenne

Her er det særlig vigtigt, at pletten fjernes hurtigt. Denatureret Sprit er det mest effektive plet-fjerningsmiddel til kugle- og spritpennestregere. Isopropylalkohol kan også bruges. I mange tilfælde er der efterfølgende behov for blegning, hvilket dog naturligvis ikke kan gøres på farvede tekstiler.

Læbestift

Påføres skummetmælk og afvaskes med vaskemiddel. Acetone, Rensebenzin eller Isopropylalkohol kan også bruges.

Modellervoks

Skrab først mest muligt modellervoks af og afrens med et fedtopløsende middel.

Mælk

Den indtørrede mælkeplet fugtes med vand og indgnides med Boraks. NB! Se kommentar til Boraks under Kakao. Afvask efter ca. 5 min med et vaskemiddel.

Rødvin

Når rødvin lige er spildt og altså helt våd endnu, kan pletten skylles af med varmt vand. Sæt et vandfad under pletten og hæld en skarp stråle kogende vand fra en kedel igennem pletten. Er pletten derimod tørret ind, bindes farvestoffet fra vinens garvesyreindhold, og før det er destrueret, er det umuligt at fjerne pletten. Indgnid den tørre plet med glycerin. Det gøres meget omhyggeligt og på begge sider. Glycerinen skal sidde på i 10-12 timer. Afvask med et vaskemiddel. Og derefter med lunkent vand.

Rødvin og rust på hvide stoffer

Kog stoffet i en let opløsning af Natriumdithionit, 2 spsk. pr. 10 liter vand. Eller indgnid stoffet efter fugtning med varmt vand og lad det virke ca. 1 time. Skyl herefter tøjet grundigt.

Rust på fliser, hvidt tøj, glasfiber og plastic

10% Oxalsyreopløsning duppes på pletten (husk at Oxalsyre virker blegende). Efterskyl med vand.

Stearin

På stof skrubes mest muligt stearin af og når selve stearinkagen er borte, renses stedet som en fedt-plet med et fedtopløsende middel. Det gamle middel med strygejern og klatpapir er én dårlig hjælp, som ikke kan anbefales. Tekstiler med stearinpletter puttes i fryseren natten over. Herefter er "stea-rinkagen" lige til at tage af. Evt. rester fjernes med Acetone, Rensebenzin eller Isopropylalkohol.

Te

Garvesyre i te binder farvestoffet. En plet gnides omhyggeligt ind med glycerin, eventuelt på begge sider af stoffet. Glycerinen destruerer garvesyren i løbet af 10-12 timer, og derefter vaskes pletten med vand og sæbe. Et gulvtæppet bør indgnides, så glycerinen kommer i forbindelse med hver enkelt tråd.

Tomat

Friske tomatpletter kan vaskes af. Gamle pletter af tomatsaft, puré og ketchup kan fjernes med Natriumdithionit (husk at natriumdithionit er et blegemiddel) - ketchup er dog vanskelig at fjerne.

Tyggegummi

Indtørret tyggegummi på stof gnides af med ufortyndet Rensebenzin. Acetone kan også bruges.

Urin

Opløs 1 tsk. Natriumperborat i ¼ liter lunkent vand og tilsæt 1 tsk. Salmiakspiritus 25%. Pletten vædes med blandingen og efterskylles med vand.

Tjære

Tjærepletter lægges i blød i Rensebenzin.